Lietas arhīva Nr. A42-01317-22/19
ECLI:LV:ADRJRIT:2022:0721.A420131722.7.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2022.gada 21.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Aiga Putniņa,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu /pers. A/ pieteikumā par pienākuma uzlikšanu Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentam izsniegt aktu, kas attiecas uz ēkas /adrese/, k-3, Rīgā, telpu pārbūves par dzīvokļiem pieņemšanu ekspluatācijā.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/ vērsās Rīgas pilsētas būvvaldē, lūdzot izsniegt tam aktu par ēkas /adrese/, k-3, Rīgā, telpu pārbūves pieņemšanu ekspluatācijā.

Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments (*kopš 2021.gada 1.septembra – būvvaldes funkciju pārņēmējs*) (turpmāk – departaments) izsecināja, ka pieteicējs ir lūdzis izsniegt 2004.gada 27.augusta aktu „Par sociālās aprūpes mājas telpu grupas renovācijas /adrese/ k-3, kadastra Nr./numurs A/pieņemšanu ekspluatācijā" un ar 2021.gada 16.novembra lēmumu Nr.DA?21?4281?ap atteica to izsniegt.

Lēmumā norādīts, ka akts ir administratīvās lietas materiālu sastāvdaļa, tādēļ tajā ietvertā informācija ir uzskatāma par ierobežotas pieejamības informāciju. Šādas informācijas izsniegšanas gadījumā pieteicējam kā ar konkrēto administratīvo procesu nesaistītai personai ir nepieciešams pamatot savu interesi.

[2] Pieteicējs vērsās tiesā, pieteikumā un tā grozījumos norādot, ka patiesībā vēlējies, lai tam tiktu izsniegts akts nevis par ēkas telpu grupas renovācijas, bet gan par ēkas telpu pārbūvju par dzīvokļiem pieņemšanu ekspluatācijā. Akts pieteicējam ir nepieciešams, jo pieteicējs ir ēkas dzīvokļa īrnieks un vēlas pārliecināties par būvnormatīvu ievērošanu dzīvokļos. Pieteicēja ieskatā aktā ietvertās informācijas noteikšanai par ierobežotas pieejamības informāciju nav tiesiska pamata.

[3] Paskaidrojumā tiesai departaments pieteicēja pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz lēmumā minētajiem apsvērumiem. Attiecībā uz ēkas telpu pārbūvi par dzīvokļiem departaments paskaidro, ka būvniecības lietas materiālos ir norāde, ka šāda pārbūve iepriekš ir bijusi, tomēr ar minēto pārbūvi saistītie dokumenti nav departamenta rīcībā (departaments pieļauj, ka tie varētu būt pie SIA „Rīgas pilsētbūvnieks").

[4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo un ceturto daļu pirmās instances tiesā administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā, izņemot, ja lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē lūdzis pieteicējs. Ņemot vērā, ka pieteicējs šādu lūgumu tiesai nav izteicis, tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Pieteicējs ir vērsies tiesā ar mērķi saņemt aktu par ēkas pārbūves par dzīvokļiem pieņemšanu ekspluatācijā. Šāds pieteikums ir vērtējams kā pieteikums par pienākuma noteikšanu iestādei veikt konkrētu faktisko rīcību – izsniegt konkrēto informāciju (*Augstākās tiesas 2017.gada 10.maija sprieduma lietā Nr.SKA-106/2017 (A420412414) 10.punkts ar atsauci uz 2012.gada 4.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-339/2012 (A42917309) 8.punktu, 2008.gada 23.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-445/2008 (A42292006) 8.punktu*).

Līdzīgi kā gadījumos, kad persona ir vērsusies tiesā ar prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai, izskatot šādu prasījumu, neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz pieprasīto informāciju. Iestādes atteikums ir aplūkojams vienīgi kā priekšnoteikums tam, lai persona varētu vērsties tiesā ar pieteikumu par faktiskās rīcības veikšanu. Ja tiesa norāda uz kādu obligātu apstākli, kuram būtu jābūt, bet kurš konkrētajā gadījumā nav iestājies, tiesa var noraidīt prasījumu, arī neanalizējot, vai ir iestājušies pārējie tiesību normā minētie apstākļi (*sal. sk. Augstākās tiesas 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-118/2007 10.punktu*).

[6] Informācijas atklātības likuma 2.pants noteic, ka šā likuma mērķis ir nodrošināt, lai sabiedrībai būtu pieejama informācija, kura ir iestādes rīcībā vai kuru iestādei atbilstoši tās kompetencei ir pienākums radīt, un šis likums attiecas uz dokumentētu informāciju, kura ir iestāžu informācijas apritē. Tādējādi Informācijas atklātības likuma regulējums ir vērsts uz Latvijas Republikas Satversmes 100.pantā garantēto tiesību piekļūt iestāžu rīcībā esošai informācijai nodrošināšanu (piemēram, *Augstākās tiesas 2019.gada 18.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-917/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0418.A420169118.5.S) 7.punkts, 2019.gada 31.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-255/2019 (*

ECLI:LV:AT:2019:0131.A420358416.2.S) 7.punkts, 2007.gada 8.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-194/2007 (A42158404) 14.punkts).

No minētā izriet, ka sākotnēji, izlemjot personas informācijas pieprasījumu, ir pārbaudāms, vai pieprasītā informācija dokumentētā veidā vispār ir iestādes rīcībā (*Augstākās tiesas 2019.gada 18.decembra sprieduma lietā Nr. SKA-482/2019 (ECLI:LV:AT:2019:1218.A420227817.4.S) 7.punkts*).

[7] Lietas sagatavošanas iztiesāšanai laikā pieteicējs ir precizējis savu prasījumu, norādot, ka pieteicējs vēlas saņemt aktu par ēkas pārbūvi, kuras ietvaros ap 2000.gadu ēka no kopmītnes tipa ēkas tika pārveidota par sociālās aprūpes māju un tās sastāvā esošās telpas tika pārbūvētas par dzīvokļiem (*lietas 43.lapa*).

Saistībā ar minēto iesniegumu tiesa 2022.gada 22.martā vērsās pie departamenta, lūdzot sniegt informāciju, vai pirms sociālās aprūpes mājas telpu grupas renovācijas ir īstenots kāds pārbūves process, kura ietvaros ēka no kopmītnes tipa ēkas tika pārveidota par sociālās aprūpes māju (*lietas 45.lapa*).

Tiesā 2022.gada 20.aprīlī tika saņemta departamenta vēstule, kurā departaments norādīja, ka 2003.gada 17.februārī akceptētā tehniskā projekta „Sociālās aprūpes mājas telpu grupas renovācija" paskaidrojuma rakstā citstarp ir norādīts, ka ēkai pirms pieciem gadiem (tātad – ap 1998.gadu) ir veikta rekonstrukcija, kas ietvēra sevī inženiertīklu rekonstrukciju, logu un durvju maiņu, telpu kosmētisko remontu, jumta renovāciju, personām ratiņkrēslos piemērota lifta izbūvi, kā arī teritorijas labiekārtošanu. Tajā pašā laikā departamenta rīcībā nav ne paša projekta par minēto rekonstrukciju, ne arī informācijas par būvatļauju vai ekspluatācijā pieņemšanas aktu, kā arī tā rīcībā nav pilnīgas informācijas par šo dokumentu atrašanās vietu (departaments pieļauj, ka šie dokumenti varētu atrasties SIA „Rīgas pilsētbūvnieks" rīcībā) (*lietas 47.–48.lapa*).

Ievērojot minēto, tiesa 2022.gada 27.aprīlī atkārtoti vērsās pie pieteicēja, norādot uz apstākli, ka attiecīgais akts par ēkas telpu pārbūvju par dzīvokļiem pieņemšanu ekspluatācijā nav departamenta rīcībā, un aicinot pieteicēju sniegt viedokli par turpmāko tiesvedības gaitu (*lietas 51.lapa*). Tiesā 2022.gada 12.maijā tika saņemts pieteicēja iesniegums, kurā tas uztur prasījumu par tāda akta izsniegšanu, kas attiecas uz ēkas telpu pārbūves par dzīvokļiem pieņemšanu ekspluatācijā (*lietas 53.–54.lapa*).

Tiesai ir saistoša pieteicēja skaidri un nepārprotami izteikta griba, līdz ar to tai ir pienākums izspriest lietu ar šādu prasījumu. Vienlaikus, tā kā lietas ietvaros ir noskaidrots, ka pieteicēja pieprasītais dokuments nav iestādes rīcībā un tiesai nav pamata tam neticēt, tad pieteicēja prasījums ir noraidāms kā nepamatots. Proti, tiesa nevar uzlikt iestādei par pienākumu izsniegt tādu dokumentu, kas nav tās rīcībā (*sal. Augstākās tiesas 2022.gada 9.marta rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-690/2022 (ECLI:LV:AT:2022:0309.A420136721.9.L) 4.punkts, 2014.gada 17.februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-195/2014 (A42625108) 6.punkts*).

[8] Vienlaikus tiesa departamentam attiecībā uz informācijas izsniegšanu būvniecības lietās *obiter dictum* norāda turpmāko.

[9] Tiesa par kļūdainu uzskata departamenta viedokli, ka visi būvniecības lietas materiāli ir uzskatāmi par ierobežotas pieejamības informāciju.

Departaments to izsecina no Administratīvā procesa likuma regulējuma, kas tiesības iepazīties ar administratīvās lietas materiāliem paredz tikai administratīvā procesa dalībniekiem (*likuma 61.pants*). Savukārt pārējām personām, kuras nav administratīvā procesa dalībnieki, informācija sniedzama saskaņā ar Informācijas atklātības likumu, Fizisko personu datu aizsardzības likumu un citiem normatīvajiem aktiem (*likuma 54.panta pirmā daļa*).

Tiesa norāda, ka minēto Administratīvā procesa likuma normu mērķis ir vien nošķirt tos gadījumus, kad informāciju pieprasa persona, īstenojot savas tiesības uz informāciju, no gadījumiem, kad informāciju no lietas materiāliem pieprasa konkrētā administratīvā procesa dalībnieks. No tā ir atkarīgs piemērojamais likums – pirmajā gadījumā piemērojams ir Informācijas atklātības likums, bet otrajā gadījumā piemērojams speciālais regulējums – Administratīvā procesa likums (*sal. sk. Augstākās tiesas 2019.gada 20.decembra lēmuma lietā Nr.SKA-1707/2019 (ECLI:LV:AT:2019:1220.SKA170719.4.L) 4.punktu*).

To, ka minēto tiesību normu mērķis nav bijis noteikt vispārīgu principu, atbilstoši kuram jebkura administratīvās lietas materiālos esoša informācija ir uzskatāma par ierobežotas pieejamības informāciju, citstarp pierāda arī Administratīvā procesa likuma 54.panta vēsturiskā attīstība. Proti, sākotnēji minētais pants (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2006.gada 30.novembrim*) sastāvēja no četrām daļām, kurās detalizētāk tika aprakstīta informācijas izsniegšanas kārtība, tostarp gadījumā, ja administratīvās lietas materiāli satur ierobežotas pieejamības informāciju. Panta pirmā un otrā daļa noteica: „*Ja no privātpersonas saņemts informācijas pieprasījums sakarā ar kādu administratīvo procesu, iestāde sniedz attiecīgo informāciju, kas ir tās rīcībā, izņemot, kad šī informācija saskaņā ar likumu uzskatāma par ierobežotas pieejamības informāciju. Ja pieprasītā informācija daļēji satur informāciju, kas nav izpaužama saskaņā ar likumu, privātpersonai izsniedz informācijas daļu, ja tā pēc neizpaužamās informācijas daļas izņemšanas nav zaudējusi vai mainījusi savu pamatjēgu.*" Tādējādi no minētā secināms, ka Administratīvā procesa likuma 54.pants savā sākotnējā redakcijā tieši akcentēja, ka administratīvo materiālu kopums var sastāvēt gan no vispārpieejamas informācijas, kuru persona var brīvi pieprasīt, gan arī no tādas, kas saskaņā ar likumu ir aizsargājama.

Savukārt līdz ar 2006.gada 26.oktobra grozījumiem Administratīvā procesa likuma 54.pants tika izteikts jaunā redakcijā, apvienojot visas iepriekš minētās panta daļas vienā – pirmajā – daļā: „*Privātpersonai un iestādei, kas nav administratīvā procesa dalībnieks, informāciju sniedz saskaņā ar Informācijas atklātības likumu, Fizisko personu datu aizsardzības likumu un citiem normatīvajiem aktiem*." Minētie grozījumi nemaina sākotnējo likumdevēja nodomu attiecībā uz administratīvo lietu materiālu pieejamību privātpersonām, bet tikai norāda uz piemērojamo likumu. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka patlaban Administratīvā procesa likuma 54.pants būtu izprotams citādāk un no tā izrietētu, ka viss administratīvo lietu materiālu kopums ir uzskatāms par ierobežotas pieejamības informāciju.

[10] Atbilstoši Informācijas atklātības likuma regulējumam informācija tiek iedalīta divās grupās – vispārpieejamā informācijā un ierobežotas pieejamības informācijā.

Vispārpieejamu informāciju persona var pieprasīt bez īpaša pamatojuma (*likuma 10.panta trešā daļa*), savukārt ierobežotas pieejamības informācijas izsniegšanai noteikta īpaša kārtība (*likuma 11.panta ceturtā daļa*). Tādējādi no tā, kā konkrēta informācija ir klasificējama, ir atkarīgs, vai un kā personām ir tiesības šo informāciju saņemt. Iespēja iepazīties ar vispārpieejamu informāciju ir nodrošināma jebkurai personai, kura izsaka šādu vēlmi, un pieprasītājam nav īpaši jāpamato sava interese par vispārpieejamu informāciju. Savukārt ierobežotas pieejamības informāciju iestāde izsniedz vienīgi tad, ja informācijas pieprasītāja nepieciešamība informācijas saņemšanai atsver tās tiesības vai intereses, kuru aizsardzībai konkrētajai informācijai noteikts ierobežotas pieejamības statuss (*sal. sk. Augstākās tiesas 2018.gada 31.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-394/2018 (ECLI:LV:AT:2018:1031.A420261416.2.S) 6.punktu*). Gadījumā, ja pieprasītās informācijas kopums ietver gan vispārpieejamu, gan ierobežotas pieejamības informāciju, tad iestāde bez ierobežojuma izsniedz to informācijas daļu, kas ir vispārpieejama, bet to informācijas daļu, kas ietver ierobežotas pieejamības informāciju, izsniedz, ievērojot likumā noteikto īpašo kārtību (*likuma 10.panta ceturtā daļa*).

Tiesa norāda, ka būvniecības process ir secīgs administratīvais process, kas vērsts uz to, lai nodrošinātu kvalitatīvu, drošu un normatīvajiem aktiem atbilstošu būvniecības rezultātu. Tas sastāv no virknes dokumentiem un iestādes pieņemtajiem lēmumiem, kam kā kopumam likumā nav noteikts

ierobežotas pieejamības informācijas statuss (pretēji kā tas ir noteikts, piemēram, likuma „Par tiesu varu" 28.[3]panta pirmajā daļā). Turklāt ņemams vērā, ka atbilstoši Būvniecības likuma 4.pantam viens no būvniecības procesa pamatprincipiem ir atklātības princips, saskaņā ar kuru būvniecības process ir atklāts, sabiedrība tiek informēta par paredzamo būvniecību un saistībā ar to pieņemtajiem lēmumiem. Tādējādi tas, vai būvniecības materiālos esošā informācija ir uzskatāma par vispārpieejamu vai par ierobežotas pieejamības informāciju un kādā apjomā tā būtu izsniedzama personai, kura šo informāciju ir pieprasījusi, katrā gadījumā ir vērtējams individuāli.

Piemēram, par vispārpieejamu ir uzskatāma informācija, kas saskaņā ar Būvniecības likuma regulējumu ir publicējama Būvniecības informācijas sistēmā (informācija par būvniecības ieceri, būves nosaukums, būvniecības ieceres realizācijas vieta, iecerētās būves galvenais lietošanas veids, būvvaldes pieņemtais lēmums utt.) vai saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumu publicējama Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (būves lietošanas veids, platība, stāvu skaits, būvtilpums, apbūves laukums, konstruktīvie elementi, reģistrētie labiekārtojumi un to veidi utt.). Tajā pašā laikā nav pamatota departamenta nostāja, ka vispārpieejama informācija aprobežojas tikai ar minētajās sistēmās publicētajiem datiem. Šāds normatīvais regulējums Būvniecības likumā nav atrodams.

Savukārt ierobežotas pieejamības informācija ir informācija, attiecībā uz kuru izpildās kāds no Informācijas atklātības likuma 5.panta otrajā daļā norādītajiem likumiskajiem pamatiem, piemēram, informācija, kas identificē fizisko personu un skar tās privāto dzīvi (*minētās normas 4.punkts*) vai būvprojekta autora autortiesības, ja persona vēlas iepazīties ar pašu būvprojektu (*minētās normas 1.punkts kopsakarā ar Autortiesību likuma 4.panta 10.punktu un 16.panta ceturto daļu*).

[11] Iestādes izdots akts par būves pieņemšanu ekspluatācijā noslēdz būvniecības procesu, akceptējot uzbūvētās būves atbilstību normatīvajiem aktiem, būvprojektam un atļaujot to atbilstoši ekspluatēt.

2004.gada 24.augusta akta par ēkas telpu grupas renovācijas pieņemšanu ekspluatācijā, kura izsniegšanu sākotnēji bija atteicis departaments, izdošanas laikā spēkā bija Ministru kabineta 2004.gada 13.aprīļa noteikumi Nr.299 „Noteikumi par būvju pieņemšanu ekspluatācijā". Savukārt laikā, kad varēja tikt sagatavots pieteicēja tiesā jau konkrēti prasītais akts par ēkas telpu pārbūves par dzīvokļiem pieņemšanu ekspluatācijā, spēkā bija Ministru kabineta 1997.gada 29.jūlija noteikumi Nr.258 „Noteikumi par būvju pieņemšanu ekspluatācijā (Latvijas būvnormatīvs LBN 301-97)".

Abi minētie noteikumi paredzēja aktu par būves pieņemšanu ekspluatācijā kā veidlapu, kurā atzīmējama vispārīga informācija par būvniecības veidu, būves tehniski ekonomiskajiem rādītājiem (stāvu skaitu, apbūves laukumu, funkciju u.tml.), būvniecībā procesā iesaistītajām personām, kā arī lēmumu pieņēmušās pašvaldības komisijas sastāvu (*detalizētu uzskaitījumu sk. minēto noteikumu pielikumos esošajās veidlapās*). Attiecīgā informācija lielā mērā pārklājas ar to informāciju, kāda atbilstoši pašreiz spēkā esošajam regulējumam būtu publiskojama (*sk. šā sprieduma 10.punktu*). Savukārt atbilstoši Informācijas atklātības likuma 5.panta sestajai daļai par ierobežotas pieejamības informāciju nav uzskatāmas ziņas, kas ir pieejamas sabiedrībai bez likumā paredzētajiem ierobežojumiem vai kas ir jau publicētas. Tādējādi liela daļa aktā ietvertās informācijas ir uzskatāma par vispārpieejamu informāciju.

Vienīgā aktā ietvertā informācija, kura varētu tikt uzskatīta par ierobežotas pieejamības informāciju, ir būvniecības procesā iesaistīto fizisko personu vārdi, uzvārdi un personas kodi (kā informācija kas attiecas uz personas privāto dzīvi). Vienlaikus, kā jau norādīts iepriekš, Informācijas atklātības likuma 10.panta ceturtā daļa noteic rīcību šādos gadījumos. Attiecīgi apstāklis, ka akts satur fizisko personu datus, vispārīgi neliedz iestādei izsniegt aktu bez šiem datiem, ja vien iesniedzējs nav atsevišķi pamatojis šo datu izsniegšanas nepieciešamību.

[12] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa vērš departamenta uzmanību, ka ikviena būvniecības lietas dokumenta pieprasījuma gadījumā ir jāvērtē tajā ietvertā informācija pēc satura un jānoskaidro, kādā daļā tā ir atzīstama par vispārpieejamu un kādā – par ierobežotas pieejamības informāciju.

[13] Neatkarīgi no iepriekš minētā, pieteicēja pieteikums ir noraidāms tā iemesla dēļ, ka pieprasītā informācija nav departamenta rīcībā.

Pieteicējs ir bijis atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturtajai daļai pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Maksājuma uzdevumā norādāmi šādi rekvizīti:

Saņēmējs: Valsts kase; Reģ.Nr.90000050138

Konta Nr.LV87TREL1060190911400

Saņēmēja iestāde: Valsts kase; BIC kods TRELLV22

Mērķis: Valsts nodeva par /pers. A/ pieteikumu (reģ.Nr.13373).

Pēc valsts nodevas samaksas pieteicējam par to ir jāinformē tiesa, norādot samaksas veikšanas datumu, personu, kura veikusi samaksu, kā arī maksājuma uzdevuma numuru vai citu informāciju, kas var būt nepieciešama maksājuma identificēšanai. Ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa par sprieduma izpildi paziņos tiesu izpildītājam.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, 246.–251.pantu un 289.–291.pantu, kā arī Informācijas atklātības likuma 15.panta otro daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentam izsniegt aktu, kas attiecas uz ēkas /adrese/, k-3, Rīgā, telpu pārbūves par dzīvokļiem pieņemšanu ekspluatācijā.

Uzlikt par pienākumu /pers. A/, personas kods /personas kods/, atmaksāt valstij valsts nodevu 30 *euro* apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Putniņa